

İÇİNDEKİLER

Sıra	Tarih	Yayın	Başlık	Sayfa
1	17.07.2025	akcakocatv.com	TAŞIYICI KOALİSYONLAR VE ORMANIN İÇİNDEKİ CHP.	2

Yayın Adı	: akcakocatv.com
Rapor Tarihi	: 17.07.2025
Link	: https://www.akcakocatv.com/chp-siyaset-haberleri/55489-tasiyici-koalisyonlar-ve-ormanin-icindegisi
Newslihter	: https://medya.aptech.com.tr/linki/6m2TiU4n0U0PEvbvrf8ECw2/?v=2&s=&b=&isH=1

CHP yönetimi tarihe kalmak konjonktürün kendisine armağan ettiği seçim başarılarının ötesinde başarı kazanmak istiyorsa mutlaka ideolojik bir dönüşüm geçirmeli Taşıyıcı koalisyonlar ve ormanın içindeki CHP Akçakoca TVTaşıyıcı koalisyonlar ve ormanın içindeki CHP Siyaset Bilimci Hasan Bülent Kahraman CHP ye tarihsel bir perspektiften bakarak CHP maalesef son 25 yılda daima sağ eğilimler gösterdi ve kendisini apolitik kavramlarla kültürel planda dahi tartışmalı kavramlarla özdeşleştirerek statükoyla ve sistemle bütünleştirdi Son dönem için aynı şey söylenemez Büyük bir arayışın partiye hakim olduğu görülüyor tespitini yapıyor ve ekliyor Eğer CHP yönetimi tarihe kalmak konjonktürün kendisine armağan ettiği seçim başarılarının ötesinde başarı kazanmak istiyorsa mutlaka ideolojik bir dönüşüm geçirmelidir O dönüşümün adı sosyal demokratik dönüşümdür CHP ciddi ve büyük bir dertle uğraşıyor Yangın sırasında lir çalmanın anlamsızlığı ortada Dolayısıyla lirden söz etmiyoruz Politik ideolojik üretim bugün de CHP nin bir numaralı meselesi olmalıdır Başındaki derdi savuşturacak ve ülke için de işlevsel olacak CHP nin dönüşmesine olanak verecek o yoldan da ülkedeki siyasal gelişmeye katkıda bulunacak ana unsur yeni bir politika üretmektir Çok önemli bu saptama Çünkü Türkiye de taşıyıcı koalisyona dönüşmemiş partiler iktidar olamıyor Taşıyıcı koalisyon CHP bakımından benim de şimdi dile getirdiğim çıkmazların en ciddi çaresi olarak görünüyor Bu yazıda öyle bir gelişmenin CHP nin bir taşıyıcı koalisyona dönüşmesinin ve yeni politika üretmesinin bazı koşullarını ve araçlarını ele alacağım İttihat ve Terakki kadrolarının taşra örgütlenmesi başlı başına bir olaydır ve onun tarihindeki en önemli ögedir Bu örgüt Mütareke döneminde Kongreler ve Anadolu ve Rumeli Cemiyetleri halinde işlev görmüştür Milli Mücadele öncesindeki örgütlenmenin çekirdeğinden bahsediyoruz Kongre altyapısı ve örgütlenmesiyle Cemiyetler kısa süre sonra birleştirilmiş oradan CHP ye dönüşmüştür I Türkiye de modern siyasetin kurulduğu tarih tam belli değildir 1908 denebilir 1923 denebilir 1946 denebilir 1950 denebilir 1908 i bir yana bırakalım Her şeyin bilhassa CHP siyasetlerinin kökeni olması bakımından çok önemli ama bir o kadar da eski bir tarih 1923 elbette dönemeçtir ama çok ciddi sorunları vardır 1925 itibariyle tüm partileri kapatıp Tek Parti dönemine geçmiştir 1946 yeniden çok partili hayata dönüştür ve kritiktir CHP 1946 seçimlerini artık nesnel şekilde bilinip kabul edildiği gibi sandık oyunları ile kazanarak DP yi iktidar dışında tutmuştur ama perşembenin geldiğini de görmüştür Dolayısıyla 1946 1950 tarihlerini ayrı ayrı düşünmek olanaksızdır CHP büyük ölçüde tekil bir parti olarak başlamış ve devam etmiştir 1950 de seçimleri kazanan DP çok önemli bir başlangıç yapar O başlangıç sanıldığı gibi iktidarın CHP den alınması değildir Gerçek anlamda parti siyasetine geçilmesidir Yeni bir partinin ilk kez reel ve aktif olarak işlemesi toplumda karşılık bulması ve toplumun partiler aracılığıyla siyasi iradesini ortaya koymasına fırsat vermesi hatta araç olmasıdır Tarihsel plandaki kurucu parti olan CHP kuşkusuz yabana atılacak bir zemin değildir Bunu sadece kurucu iradesiyle gerçekleştirdiklerini düşünerek değil CHP nin siyasal parti olarak örgütlenmesi bakımından belirtiyorum CHP siyasette modern geleneğin bir halkasıdır Gelenek İttihat ve Terakki yle başlar I T başlangıçta bir Anadolu örgütü değildir Selanik kökenlidir Fakat çok girift bir mekanizmayla Abdülhamid Han döneminde inşa edilen demiryollarının posta şebekesinin haberleşme ağlarının bir sonucu olarak tamamen modern bir örgüt ve siyasallaşma aracı olarak Anadolu da teşekkül etmiştir Bizatihi modern bir organizasyon olduğunu tekrar vurgulayayım İttihat ve Terakki kadrolarının taşra örgütlenmesi başlı başına bir olaydır ve onun tarihindeki en önemli ögedir Bu örgüt Mütareke döneminde Kongreler ve Anadolu ve Rumeli Cemiyetleri halinde işlev görmüştür Milli Mücadele öncesindeki örgütlenmenin çekirdeğinden bahsediyoruz Kongre altyapısı ve örgütlenmesiyle Cemiyetler kısa süre sonra birleştirilmiş oradan CHP ye dönüşmüştür Mustafa Kemal Paşa nın siyasal ve örgütçü zekasıyla çok meşru ve politik şekilde onları bünyesine alarak CHP yi vücuda getirmesi tarihsel bir partinin kuruluşunu hazırlar Buradaki kritik konu söz konusu örgütlenmenin sınıfsal yapısıdır Çok söylendiğinin tersine bu yapı halka değil bürokratlara orta sınıflara daha fenası mütegalibeye feodalitedeki serfler manasınadır mütegalibe siyasal tarih çalışmalarında pek rahat kullanılabilir ama anlamı budur galip olanlar demektir haydi bugünkü tabirle söyleyelim taşra burjuvazisine dayanır Hep de öyle devam etmiştir Ancak 1965 te Bülent Ecevit bu gerçeği ilk görenlerden biri olarak çıkmış parti liderliğini ele geçirdiği 1972 1980 arasında CHP yi gerçek anlamda bir halk partisine dönüştürme çabasını gösterip çok da başarılı olmuştur Sonra CHP yeniden kendisine ait parti kimliğine geri gitti o başarı Deniz Baykal ındır Herhalde Türk siyasetinin son elli yılda gördüğü en apolitik siyasetçi oydu CHP yi de o yönde örgütledi ve yönetti Her şeye rağmen halkın işin içine girmesi ve kendisini iktidara ortak saymasıyla birlikte DP Çevrenin partisidir Öncelikle ve ağırlıkla çevrenin partisidir ama Merkezle de ilişkilerini olumlu bir şekilde sürdürmek çabasıdadır Başlangıcını oluşturan hamleyi CHP bünyesindeki toprak ağalarının yapması gerçeği değiştirmez II Asıl mesele DP dedir Bu parti siyaset bilimi literatüründe catch all parti diye tanımlanan parti kategorisine en yakın örgüttür Adından anlaşılacağı gibi bu tür partilerin tabanında her temsil grubu mevcuttur Daha popülist eğilimli daha az ideolojik ussal olduğu kadar duygu siyasetine eğilimli ideolojik sertliğin eksikliğinden doğan boşluğu ekonomik kalkınma hamleleriyle dengeleyen partilerin tabanında farklı mümessillerin yer alması doğaldır Türkiye de 1950 olgusunu ve DP yi yerli yerine oturtamayanların ve zecri cebri bazı yöntemlerle tek parti diktasının devamını savunanların çıkmazı bu gerçeği

görememesidir DP bu tanım içinde verdiğim tüm özellikleri taşır DP nin bir boyutu daha vardır Her zaman belirttiğim gibi Kemalist devrim Türkiye de bir parantezdir Başını çektiği öncülük ettiği dönüşüm Tanzimat la hatta III Selim le birlikte başlamıştır CHP ona radikal güçlü ve bütüncül bir içerik kazandırmıştır Kemalizmin getirdiği her türden inkılabın temeli II Mahmud ve İ T döneminde atılmıştır Kemalizm onlarda eksik kalmış radikalizmi tamamlamıştır Mustafa Kemal Paşanın iradesi ve kültürel hamlelerle tayin edilmiş ama bu defa politikleştirilmiş Batılılaşma hareketi halkta karşılık bulmamıştır Hareketin taşıyıcı unsurları kent ve taşra burjuvazisi ve bürokratik elitlerdir Özellikle din konusunda ortaya konan uygulamalar bu sınıflarla halkın küçük ve büyük köylülüğün ve muhafazakâr kapital birikiminin ilişkisini koparmıştır DP her şeyden önce bu oluşumlara tepkidir Ama çok sınırlı çok ölçülü çok kontrollü bir tepkidir En azında dp kadroları da bürokrasi de tek parti döneminde biçimlenmiştir ve Kemalizmin temel tezleriyle en küçük bir ihtilafları yoktur Hatta halkta mevcut olan ve dışa vuran tepki DP siyasal elitinin ideolojik açıdan Kemalizmle arasına en küçük bir mesafe koymasını sağlamaz Aksine sanılanın tersine Atatürk kültü DP döneminde hazırlanır Dine dönük bazı uygulamamalardan vazgeçilmesi Ezanın yeniden Arapça okunması haccın serbest bırakılması ve diğer bazı yeni uygulamalarda bulunulması söz konusu kitlelere parantezin dışına çıkıldığı çıkarıldığı izlenimini vermiştir DP döneminde partiye destek olan kapital kesimlerinin ise bürokratik ve siyasal elite hâkim olan ideolojik tercihle hiçbir sorunu yoktur Her şeye rağmen halkın işin içine girmesi ve kendisini iktidara ortak saymasıyla birlikte DP Çevrenin partisidir Öncelikle ve ağırlıkla çevrenin partisidir ama Merkezle de ilişkilerini olumlu bir şekilde sürdürmek çabasıdadır Başlangıcını oluşturan hamleyi CHP bünyesindeki toprak ağalarının yapması gerçeği değiştirmez O toprak ağaları CHP den ayrılarak DP de ittifak etmiştir ama DP başlangıçta sosyalizan bazı izlenimler uyandırmaktan çekinmemiştir Bu dikkat çeken bir çelişkidir ama DP nin her kesime seslenen bir parti olduğunu gösteren önemli bir işarettir Dahası da var Söz konusu ağalar grubunun sonuna kadar DP yle bir sorunu olmamıştır Çünkü dönemin hâkim ideolojisi zannedildiği gibi Kemalizm değildir II savaş sonrasında gelişen komünizm korkusu ve düşmanlığıdır hakim ideoloji DP de asıl ideolojisini bu çekirdek etrafında oluşturur ki onu çevrenin partisidir haline getiren halk içine salınmış bu korkuyu sürekli olarak diri tutması kendisini sol karşıtı bir parti konumuna yerleştirmesidir Bu bakımdan ağalar bilinç dışı korkularını yenmiştir topraklarına sol bir anlayışla el konmayacağına inanmışlardır Bu şartlar altında işçinin ve işverenin köylünün ve ağanın neredeyse tüm toplum katmanlarının bir arada bulunduğu DP yi ben daha önceki çalışmalarında taşıyıcı koalisyon olarak tanımladım Demirel 12 Martçılarla iş birliğinden başlayarak Milliyetçi Cephe hükümetleri ile birlikte bu açıklanması zor kavram olan yerleşik düzenin daha doğru ve yaygın deyişle sistemin insanı oldu Olunca da bu defa Ankara ve İstanbul un CHP ye oy veren kesimleri o partiden kopup AP ye geldiler AP nin tabanı da siyaset tarihimizde ilk kez ondan ayrılıp Ecevit in CHP sini destekledi III DP yi izleyen AP için de bu gerçek aynıdır AP de bir taşıyıcı koalisyondur Başlangıçta CHP lilerin dışında kalan neredeyse tüm toplum kesimleri o partide birleşir Fakat AP nin DP den farklı olarak AKP ye devredeceği ciddi bir kısıtı vardır DP bütün eleştirilerine rağmen elitlerden üst gelir ve eğitim gruplarından ciddi bir destek görüyordu Zaten CHP elitiyle DP eliti aynıydı Aralarında yaşama bakımından da ideolojik kompozisyon ve tercihler bakımından da hiçbir fark yoktu Oysa AP dönemine gelindiğinde elitler ciddi şekilde kendi gerçeklerinin bilincine varıp o parti tabanına büsbütün yerleşen köylülüğü bir nefret objesi olarak görüp CHP etrafında bütünleşmiştir Benim çocukluğum ve ilk gençliğim elitlerin veya daha uygun bir tabirle cumhuriyet parvenue sünün üst orta sınıfların Batılı ve iyi eğitim görmüş kesimlerin bürokratların ve askerlerin AP ve Demirel düşmanlığını dinlemekle geçti Demirel üstüne gülünen alay edilen Çoban Sülü diye tanımlanan köylülüğü mesele olan hatta su mühendisline gülüp geçilen bir politikacıydı Sol da onu Morrison Süleyman ve Amerikan uşağı diye tanımlıyordu AP den nefret yanıştı ama gerekçe kısmen doğrudu DP gerçekten de küçük köylülüğün ve alt sınıfların partisiydi Bugün büyük şehirlerde CHP ye oy veren ve AKP den nefret eden çevreler yani zenginler burjuvazi o zaman AP den kaçıyor ve CHP de toplanıyordu Ankara ve İstanbul da en zengin mahalleler CHP ye yoksullar gecekondulu mahalleleri AP ye oy atıyordu Nitekim Ecevit CHP yi sola ve alt sınıflara çekmeye başladığında bu defa o kesim CHP den koptu Önce Turan Feyzioğlu nun Atatürkçü Güven Partisinde sonra da adım adım sol karşıtlığı esasına dayanarak AP de birleşti Yükselen sola karşı Demirel o aracı kurnazca kullanıp Milliyetçi Cephe hükümetlerini ülkenin başına bela etmekten çekinmedi AP şu verdiğim çok kısa tarih içinde 1965 1980 gösterdiği değişimle taşıyıcı koalisyon özelliğini hızla yitirir Yitirdiği oranda da siyasal güç kaybeder Kritik unsur AP nin sola karşı olduğu kadar establishment a yaklaşmasıdır yani müesses nizama Bu kavramı açıklaması zordur Hobbescu olmasa da Schmittçi devlettir kurulu düzen establishment Schmitt in nötr saydığı alanları din kültür hafıza gelenek birikimi politikleştiren devlet bütüncül devlettir ve Türkiye de devlet modern dönemde dahi bu niteliği taşır O devleti de asker ve bürokrasi kontrol eder Demirel 1971 yılında kendisine karşı verilmiş görünen 12 Mart muhtırasının gerçek mahiyetini zekâsı ve sezgisiyle kısa sürede anlamıştır Önüne gelen ve ordu içindeki tasfiyeyi öngören kararnameyi imzaladığı andan itibaren muhtıranın kendisine karşı olmaktan çok ordu içindeki sağ kanat sol kanat zıtlaşması olduğunu fark etmiş hatta sağ